

**ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ
ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ОПОРНО-
РУХОВОГО АПАРАТУ З МЕТОЮ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ
ВИКОРИСТАННЯ СИРОВИНИ МАРУНИ ДІВОЧОЇ**

Євтушенко О. М., Рубан О. А., Веля М. І., Ковалевська І. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків

evtyshenkolenal@gmail.com

Метою роботи стало формування сучасного уявлення про структуру ринку та тенденції споживання препаратів для фармакотерапії ревматоїдного артриту, визначення можливого потенціалу для створення нових лікарських засобів на основі сировини Маруни дівочої.

У дослідженнях взято період грудень 2020 року – грудень 2021 року. Це останні показники реального споживання даних засобів на ринку України, з орієнтацією на довоєнну кількість споживачів даної групи. Враховуючи нестабільну демографічну обстановку, вважаємо ці показники найбільш реальними в ситуації, що склалася. Дослідження проведені за допомогою структурного аналізу, методів маркетингового аналізу.

Для вивчення маркетингових можливостей потенційного препарату на основі сировини Маруни дівочої нами було обрано групу М – засоби, що впливають на опорно-руховий апарат (за АТС-класифікацією), а серед них – групи засобів, що володіють протизапальними, анальгезуючими ефектами, та можуть бути використані у фармакотерапії захворювань опорно-рухового апарату, зокрема, ревматоїдного артриту: М01 Протизапальні та протиревматичні засоби, М02 Засоби, що застосовуються місцево у разі суглобового та м'язового болю та М09 Інші засоби, що застосовуються у разі патології опорно-рухового апарату. Асортимент досліджуваних засобів проаналізовано за країнами-виробниками, за брендами, за формами випуску. З'ясовано, що ринок достатньо насичений за асортиментом, за брендами, кількістю МНН, але на 75% імпортозалежний за номенклатурою і більше 80% – за грошовими обсягами реалізації. Слід зазначити, що ринок потужно розвивався як у натуральних одиницях, так і грошовому еквіваленті. Причому, розвивався він за рахунок підвищення споживання та за рахунок суттєвого підвищення вартості препаратів (коефіцієнти розвитку ринку для даної групи I_{new} та I_{out} свідчать, що на ньому практично не з'являються нові препарати). За рік група М01 загалом виросла в натуральних одиницях (GR TU),% = 17%, а також у доларовому еквіваленті (GR SV),% = 28%. Ми пов'язуємо це з призначенням препаратів зазначених груп в епідемію COVID. Особливий приріст показали

протиревматичні засоби, біля 30%. Ринок досить насичений, представлений широким переліком форм – таблетки, порошок для суспензії, ін'єкційні розчини (амп.), гранули, капсули, саше, розчини спиртові, розчини масляні, супозиторії, суспензії оральні, трансдермальні пластири, гелі, мазі.

Практично аналогічна ситуація сформувалась для групи M02. Визивають зацікавленість препарати з групи M 02, які мають у своєму складі фітосировину та група M09 – інші засоби, що застосовуються у разі патології опорно-рухового апарату. Ці групи, навпаки, мають мінімальний асортимент. Та якщо в групі M09 – 21 торгове найменування за 7 МНН, то фітопрепарати представлені тільки 13 найменуваннями за 1 міжнародною назвою і це – Живокіст. Причому, 90% ринку за грошовими показниками займає препарат Живокосту (Німеччина). Тобто рослинна лікарська сировина, яка достатньо використовується в неофіційній медицині, дуже мало використовується в офіційному лікуванні у зв'язку з відсутністю вибору. Хоча аналіз сайтів-агрегаторів біологічно активних добавок свідчить про те, що фітозасоби для лікування захворювань ОРА можуть нараховувати у своєму складі декілька назв ЛРС, включаючи досліджувану сировину Маруни дівочої. Також у складі засобів для лікування захворювань ОРА зустрічаються живокіст, куркума, червоний перець, індійська ладанка, вільха, босвелія та інші.

Пошук інформації за поширеністю у продажу добавок з біологічно активними речовинами Маруни дівочої на найбільш популярних сайтах дав наступні результати:

- Україна, сайт DOBAVKI.ua – 8 найменувань (<https://dobavki.ua/piretrum-devichiy>); сайт Біотус – 15 комплексних засобів з Маруною, в показаннях до застосування яких стоїть “протизапальне», «знеболювальне», «жарознижувальне», «застосовується при ревматизмі» тощо (<https://biotus.ua/>)
- Латвія, сайт Unifarma Herbals – 1 найменування (<https://unifarma-herbals.lv>);
- Чехія, сайт Stmaria – 1 найменування (<https://stmaria.cz>);
- Велика Британія, сайт Herbal Apothecary – 3 найменування (<https://herbalapothecaryuk.com/>);
- США, iHerb – 7 найменувань (<https://ch.iherb.com>);
- США, Amazon – 1 найменування (<https://www.amazon.com>);
- США, Ebay – більше 47 засобів, що містять Маруну (<https://www.ebay.co.uk>).

На базі виявлених тенденцій можна констатувати позитивний розвиток ринку засобів, що впливають на опорно-руховий апарат, перспективність розробки лікарських засобів на основі лікарської рослинної сировини, включаючи Маруну дівочу.